

Результати пошуків з означеної проблеми свідчать, що попри наявну відмінність у поглядах, авторів єднає професійна компетентність як цілісне, багатофакторне і різномірно структуроване утворення, що передбачає стрижневий компонент – особистість.

Гносеологічною, діяльнісно-творчою, комунікативною, прогностичною основою для її сучасного й майбутнього поля діяльності має стати аксіологічне визнання того, хто вона є на цій Землі: особистістю з високим рівнем професійної підготовленості, навичками й уміннями ефективно взаємодіяти з дітьми в конкретних умовах життєдіяльності тощо, неухильним носієм етнокультури свого роду, народознавства свого народу, який формувався серед численних народів і попри все зміг зберегти свою самобутність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. http://visnyk.iatp.ua/visnyk/issue_article;22;0/.
2. http://visnyk.iatp.ua/visnyk/issue_article;23;3/.
3. Горленко В. Нариси з історії української етнографії. – К., 1964. – С.131.
4. Короткий тлумачний словник української мови / За ред. Гринчишина Д.Г. – К.: Радянська школа, 1988. – 320с.
5. Краткий словарь иностранных слов / Под ред. И.В.Лехина, Н.В.Петрова. – М.: Государственное издательство иностранных и национальных словарей, 1950. – 456 с.
6. Краткий словарь иностранных слов / Под ред. Н.Л.Шестеркиной. – М.: „Персей – 1”, 1997. – 350с.
7. Школьный словарь иностранных слов: Пособие для учащихся / В.В.Одинцов, Г.П.Смолицкая, Е.И.Голанова, И.А.Василевская; Под ред. В.В.Иванова. – М.: Просвещение, 1983. – 207 с.

Аннотація

Н.В.Лысенко

Этнокультурная компетентность современного педагога: психолого-педагогический аспект

В статье рассмотрены разные подходы к сущности понятий на фоне компетентностного подхода в профессиональной подготовке будущих педагогов. Автор наводит данные современных психолого-педагогических исследований украинских и зарубежных ученых относительно структуры профессиональной компетентности и механизма функционирования ее компонентов.

Ключевые слова: компетентность, компетенция, профессиональная подготовка, этнокультурная компетентность.

Summary

N.V.Lysenko

The Ethnocultural Competence of the Modern Pedagogue: Psycho-Pedagogical Aspect

Different approaches to treatise essence of the notions on the background of competence approach in the professional preparation of the future pedagogues are examined in the article. The author gives information of the modern psycho-pedagogical researches of Ukrainian and foreign scientists as for the structure of professional competence and mechanism of the components' functioning.

Key-words: capacity, competence, professional preparation, ethno cultural competence.

Дата надходження статті

„19” червня 2007 р.

УДК 371.13:001.895

Л.А.МАШКІНА,

кандидат педагогічних наук, доцент

(м.Хмельницький)

**ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В
ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ**

В статті висвітлено теоретичні засади використання інноваційних технологій у вищих педагогічних навчальних закладах. На основі аналізу науково-методичної літератури окреслено шляхи впровадження педагогічної інновації в навчальний процес.

Ключові слова: Європейська інтеграція, інноваційні технології, модульне навчання, структурно-змістова модернізація, проблемне навчання, ігрова діяльність.

Постановка проблеми в загальному вигляді... У сучасному світі, який увійшов у третє тисячоліття, розвиток освіти України визначається в загальному контексті Європейської інтеграції з орієнтацією на фундаментальні цінності західної культури: парламентаризм, права людини, інноваційність, свободу отримання освіти будь-якого рівня та інше, що є невід'ємним атрибутом громадянського демократичного суспільства.

В розробці та реалізації нової парадигми вищої освіти в Україні обґрунтовано ідею зростання духовного й інтелектуального потенціалу кожної молодої людини, всебічного розвитку її особистості, моделлю якої стає „інноваційна людина”, що перебуває у стані пошуку. Провідною умовою навчання має стати формування у студентів дослідницької позиції, а винахідливість – архетипом життєдіяльності.

У цьому контексті важливе значення має удосконалення цілісного педагогічного процесу вищого навчального закладу, його технологізація, яка здійснюється за рахунок упровадження нових технологій навчання та виховання, які значно змінюють природу педагогічного процесу, професійну діяльність викладача і навчально-пізнавальну діяльність того, хто навчається. Реалії сьогодення вимагають впровадження таких інновацій у систему освіти у вигляді технологій, щодо яких чітко доведено доцільність та корисність [6].

Це забезпечить формування людей нового типу, здатних системно і конструктивно мислити, швидко знаходити потрібну інформацію, приймати правильні рішення, створювати принципово нові ідеї в різних галузях знання. Для вирішення цього завдання потрібні нові підходи, нове педагогічне мислення, високий інноваційний потенціал.

Аналіз досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Інноваційне навчання спрямоване на внесення інноваційних змін в існуючу культуру, соціальне середовище, стимулюючи активність при виникненні проблемних ситуацій як перед окремою людиною, так і перед суспільством. Таке навчання ставить за мету підготувати студентів до використання методів прогнозування, моделювання і проектування в житті та професійній діяльності, до участі в процесі прийняття важливих рішень на різному рівні. На нього й орієнтується сучасна вітчизняна та зарубіжна дидактика (М.С.Бургін, А.А.Вербицький, С.У.Гончаренко, Л.І.Даниленко, М.В.Кларін, В.Ф.Паламарчук, І.П.Підласий, Е.А.Плеханов, О.Я.Савченко, С.М.Седова, Н.Р. Юсуфбекова та ін.) [3].

Досліджувана нами проблема є важливим аспектом професійної підготовки майбутніх фахівців, теоретичні засади якої розроблені такими науковцями як В.М.Бондар, Л.І.Даниленко, О.В.Киричук, Н.Г.Ничкало, В.А.Семиченко та ін. Питання удосконалення загальнопедагогічної підготовки студентів відображені в працях І.А.Зязюна, Н.В.Кузьміної, М.Б.Євтуха, М.Д.Ярмаченка та ін.; окремі дослідження щодо впровадження інноваційних технологій у вищих навчальних закладах в контексті формування майбутніх педагогів висвітлено у працях А.А.Вербицького, Л.С.Подимової, В.А.Сластьоніна, Д.В.Чернилевського та ін. Але у науковій літературі недостатньо відображені теоретичні засади, види інновацій у вищій освіті, особливості їх використання у підготовці майбутніх фахівців [4].

Формулювання цілей статті... Мета статті – висвітлити теоретичні засади використання інноваційних технологій у вищих навчальних закладах, з'ясувати особливості їх застосування у контексті формування майбутніх педагогів.

Виклад основного матеріалу... У другій половині ХХ в. у педагогічну літературу був уведений новий і незвичний для того часу термін „технологія освіти”. Ретроспективний аналіз виникнення й становлення освітніх технологій подано у працях закордонних авторів (Б.Блум, Д.Брунер, Г.Гейс, В.Коскарелли, Дж. Кэрролл, Д.Хамблін та ін.) і вітчизняних авторів (С.І.Архангельський, Ю.К.Бабанський, В.В.Беспалько, П.Я.Гальперин, М.В.Кларін, Л.Н.Ланда, М.М.Левина, В.А.Сластьонін, Н.Ф.Тализіна та ін.) [4].

До основних факторів, що актуалізують проблему технологій професійної освіти, можна віднести наступні. По-перше, зростання обсягу інформації, що призводить до труднощів засвоєння знань на перспективу і до необхідності реальної безперервної освіти. По-друге, техногенний напрямок розвитку сучасної цивілізації, що змушує суспільство задуматися про те, наскільки великими можуть бути витрати неякісної професійної підготовки. Все це стимулює пошук освітніх технологій, які навчають учитися. На сучасному етапі в умовах структурно-змістовної модернізації вищої освіти значно зростає роль системи, що забезпечує розробку й впровадження цих технологій у вузівську практику.

Існують дві основні тенденції розвитку даного поняття. Перша з них орієнтується в основному на застосуванні в навчальному процесі технічних засобів, інформаційних технологій, комп'ютерів тощо. Друга – на проектуванні навчального процесу (цілей, змісту, методів і т.д.) у цілому. Перший напрямок є складовою частиною другого.

Очевидно, що бурхлива експансія й розвиток освітніх технологій будуть і далі змінювати характер розвитку, придбання й поширення знань. Нові технології відкривають можливості для відновлення змісту навчання й методів викладання, а також для розширення доступу до вищої освіти [6].

До найпоширеніших формулювань поняття „технологія освіти” можна віднести наступні: галузь знання, пов'язана з визначенням системи приписів, що забезпечують оптимізацію

навчання; комплексний, інтегративний процес планування, забезпечення управління та оцінювання, що охоплює всі аспекти засвоєння знань та ін. [3].

Відомі російські вчені В.А.Сластьонін та І.Ф.Ісаєв ввели поняття „педагогічна технологія”, що розглядається як послідовна взаємозалежна система дій педагога, спрямованих на вирішення педагогічних завдань, або як планомірне й послідовне втілення на практиці заздалегідь спроектованого педагогічного процесу [4].

Найбільш істотними ознаками педагогічних технологій є наступні:

- така технологія розробляється під конкретний педагогічний задум, її основу становить певна методологічна, філософська позиція автора (наприклад, можна розрізнити технологію процесу передачі знань і технологію розвитку особистості);

- технологічний ланцюжок педагогічних дій, операцій, комунікацій вибудовується чітко у відповідності до цільових установок, що мають форму конкретного очікуваного результату;

- елементи педагогічної технології повинні, з одного боку, бути відтворені будь-яким викладачем, а з іншого боку – гарантувати досягнення запланованих результатів (відповідно до державного стандарту) всіма студентами;

- органічною частиною педагогічної технології є діагностичні процедури, що містять критерії, показники та інструментарій виміру результатів діяльності.

Загальним у наведених визначеннях є подання про те, що педагогічний процес підкоряється об'єктивним закономірностям і те, що чим більше ці закономірності виявлені й уведені в навчальний процес, тим більше шансів у викладача досягти заданих цілей навчання.

Основними критеріями технологічності навчального процесу можна вважати наступні:

- законодоцільність (опора на певну наукову концепцію, що лежить в основі проектування даної технології);

- цілісність (логічний взаємозв'язок структурних частин педагогічної системи, що надає їй задані якості);

- керованість (діагностичне цілепокладання, здійснення моніторингу навчального процесу, його необхідна корекція);

- ефективність (відповідність освітнім стандартам, можливість досягнення поставлених цілей навчання, мінімальні економічні витрати);

- відтворюваність (можливість застосування іншими викладачами) [4].

Поняття „педагогічна інновація” в науковій літературі трактується як нововведення, цілеспрямовані зміни, що вносять у педагогічне середовище нові стабільні елементи (новації), які викликають перехід системи з одного стану в інший. Вчені розглядають інновацію в освіті як процес створення, поширення й використання нових засобів (нововведень) для розв'язання педагогічних проблем, які досі вирішувались по-іншому (О.Я.Савченко); як результат творчого пошуку оригінальних, нестандартних рішень різноманітних педагогічних проблем (В.Ф.Паламарчук); як актуальні і значущі системні новоутворення, які виникають на основі різноманітних ініціатив і нововведень, що стають перспективними для еволюції освіти і позитивно впливають на її розвиток (І.Г.Єрмаков); як процес оновлення чи вдосконалення теорії і практики освіти, який оптимізує досягнення її мети (Л.І.Даниленко) [3].

Інноваційні технології, що використовуються у системі вищої педагогічної освіти нами розглядаються як моделювання викладачем змісту, форм і методів навчального процесу відповідно до поставленої мети з використанням новизни.

У практиці навчально-виховної діяльності сучасного вищого навчального закладу найпоширеніші такі технології навчання: диференційоване, проблемне, контекстне, ігрові технології навчання, інформаційні технології, кредитно-модульна технологія, особистісно орієнтоване навчання та ін. Охарактеризуємо деякі з них.

Проблемне навчання – це дидактична система, заснована на закономірностях творчого засвоєння знань і способів діяльності, яка включає поєднання прийомів і методів викладання і навчання, котрим притаманні основні риси наукового пошуку.

Технологія проблемного навчання – це спеціально створена система специфічних прийомів і методів, які сприяють тому, щоб той, хто навчається, самостійно здобував знання і вчився самостійно їх застосовувати у рішенні нових пізнавальних і практичних задач, а не отримував знання у готовому вигляді або розв'язував задачі за зразком.

Структурними елементами проблемного навчання виступають такі методичні прийоми: актуалізація вивченого матеріалу; створення проблемної ситуації; постановка навчальної проблеми; побудова проблемної задачі, розумовий пошук і вирішення проблеми (формулювання гіпотези або декількох гіпотез, заснованих на припущеннях і вже відомих фактах; доведення гіпотез, аналіз можливих помилок, передбачення природних наслідків з кожної гіпотези, узагальнення); перевірка вирішення проблеми і повторення [5].

На думку творців даної технології, вона дозволяє не тільки здобувати нові знання, виробляти нові навички й уміння, але й накопичувати досвід творчого вирішення різноманітних професійних завдань. Одиницею проектування й розгортання змісту в даній системі є навчальна проблема, що визначається як психічний стан людини в даній проблемній ситуації, що характеризується усвідомленням неможливості її вирішення за допомогою наявних у нього знань, засобів та способів дій.

Проблемна ситуація, на думку Д.В.Чернилевського, – створені суб'єктом труднощі, шляхи подолання яких потребують пошуку нових знань, нових способів дії. Ця ситуація може виникнути: коли ті, хто навчається, зустрічаються з необхідністю використовувати раніше засвоєні знання в нових практичних умовах; коли існують протиріччя між теоретично можливим шляхом вирішення й його практичною нездійсненністю; внаслідок протиріччя між теоретично можливим шляхом вирішення і відсутністю знань для теоретичного обґрунтування [6].

Вчені, зокрема Н.В.Борисова, вважають, що навчальна проблема – це проблемна ситуація, прийнята суб'єктом до рішення на основі тих засобів, які він має (знання, вміння, досвід пошуку). Ця проблема зазвичай виражається у формі запитання. Постановка проблемної ситуації, створення умов для її переходу в навчальну проблему, конструювання проблемної задачі – це лише початковий момент у проблемному навчанні. Надалі студенти під керуючим впливом викладача повинні самостійно виконати такі творчі мислительні операції: висунути можливі варіанти рішення пізнавальної проблеми, висловити гіпотези; теоретично чи практично їх перевірити; сформулювати пізнавальний висновок [6].

В педагогічній практиці розрізняють три методи проблемного навчання, які характеризуються своїми системами дій викладача і студентів: проблемне накладання навчального матеріалу, частково-пошуковий та дослідницький.

Технологія модульного навчання. Педагогічною основою даної технології є ідеї особистісно-центрованого навчання американського філософа Дж.Дьюї, відповідно до яких центром педагогічної системи є студент, а пріоритетного значення набувають самоосвіта та самоконтроль.

Психологічна основа технології – „система повного засвоєння знань” (Дж.Керрол, Б.Блум і ін.), що виходить із положення про те, що для оволодіння одним і тим самим навчальним матеріалом різними студентам залежно від інтелектуальних здібностей потрібен різний час, однак традиційна аудиторно-лекційна система ігнорує індивідуальні особливості студентів і вимагає засвоєння однієї й тієї ж порції матеріалу за один і той самий строк. Оптимальною буде така організація навчального процесу, при якій кожен студент отримує час, достатній для вивчення необхідного матеріалу [4].

Розробка системи повного засвоєння знань відбувається в кілька етапів: формулювання діагностичних цілей навчання; розробка змісту навчання у вигляді стандартів повного засвоєння знань; розробка стандартів і тестів для організації контролю за рівнем освоєння знань студентами; організація їх вхідного діагностування і організація (на основі отриманих результатів) диференційованої самостійної роботи; розробка навчальних матеріалів на основі модульного принципу; розробка завдань для самоконтролю по всіх досліджуваних модулях; корекція знань за підсумками самоконтролю; підсумковий контроль знань.

Навчальний модуль – це складова навчального процесу, що характеризується змістовною цілісністю, що має цілі навчання стосовно даного змісту, і технологічне забезпечення, що включає відповідні організаційні форми навчання та систему контролю й самоконтролю.

Модульні технології навчання у вищій школі широко використовуються в усьому світі. Наприклад, у Великобританії кількість і рейтинг набраних і успішно освоєних студентом модулів визначають рівень його освіти. При вступі у навчальний заклад абітурієнт знайомиться із описом кожного навчального модуля, що включає обов'язковий перелік знань і вмінь, одержуваних при його вивченні. Це допомагає із самого початку професійного навчання орієнтуватися на одержання певної кваліфікації й надалі на певний навчальний заклад. Крім того, така система дозволяє працюючому фахівцеві при необхідності доповнювати свої знання набором відсутніх модулів. Оскільки якість кожного освітнього модуля й роботи навчального закладу в цілому контролюються державою, остільки система контролю якості значно спрощується.

Останнім часом модульні технології у зв'язку з Болонським процесом завойовують все більшу популярність на всіх щаблях професійної освіти України як найбільш прийнятні для українського ринку праці, на якому є багато людей з освітою різного рівня, і їм необхідно пристосувати свої знання під конкретні робочі місця.

Загально визнаними характеристиками модульної технології навчання можна вважати наступні:

- діагностична постановка цілей, які повинен досягти студент при вивченні кожного навчального модуля (хоча ця невід'ємна вимога будь-якої освітньої технології);

- гнучкість (мобільність), що відбиває варіативність змісту навчального комплексу, складеного з різних навчальних модулів, варіативність методів навчання, системи контролю й оцінки;
- усвідомлення цілей вивчення даного модуля викладачем і студентом, що є одним з важливих факторів мотивації пізнавальної діяльності;
- перевага самостійної роботи студента серед інших видів діяльності, що виникає завдяки системі чітко продуманих завдань і забезпеченню самоконтролю знань;
- перевага консультативної діяльності викладача, що виступає в ролі колеги (принцип фундаментальності університетської освіти неможливо реалізувати без спільної пізнавальної діяльності викладача та студента);
- рефлексія пізнавальної діяльності студентів [4].

Технологія модульного навчання може бути реалізована на базі навчально-методичного комплексу, більш розширеного в порівнянні із традиційним (останній включає навчальні й методичні посібники, словники, хрестоматії й т.п., студенти найчастіше користуються конспектами лекцій замість навчальних посібників). При проектуванні навчального модуля необхідна, крім того, розробка системи навчальних завдань відповідно рівням засвоєння знань і формування вмінь і навичок, передбачених цілями вивчення даного модуля. Важливе місце в системі навчальних завдань приділяється тестам як технологічному способу контролю та самоконтролю знань.

Формування фахівця-професіонала в системі вищої освіти здійснюється як процес руху діяльності студента від власне навчальної діяльності через квазіпрофесійну й навчально-професійну діяльності. Сутнісною характеристикою такого навчання, названого А.А.Вербицьким контекстним, є послідовне моделювання мовою науки за допомогою всієї системи форм, методів і засобів навчання (традиційних і нових) предметного і соціального змісту засвоєної професійної діяльності за допомогою трьох типів взаємозалежних навчальних моделей: семіотичної, імітаційної і соціальної. У своїй сукупності вони являють собою динамічну модель переходу від навчальної до професійної діяльності.

У контекстному навчанні: студент із самого початку ставиться в діяльну позицію, оскільки навчальні предмети представлені у вигляді предметів діяльності (навчальної, квазіпрофесійної, навчально-професійної) з визначеним сценарієм їх розгортання, динамізації; включається весь потенціал активності студента – від рівня сприйняття до рівня соціальної активності із прийняття спільних рішень; засвоєння знань студентами здійснюється в контексті вирішення ними майбутніх професійних ситуацій, представлених у навчанні в дидактично обґрунтованій модельній формі. У вищезазначеній технології логічним центром педагогічного процесу стає не організація засвоєння навчальної інформації, а особистість майбутнього фахівця, що розвивається. Навчально-виховний процес за цією технологією у модельній формі відображає сутність явищ, що відбуваються в науці, в школі й у суспільстві; тим самим вирішується проблема інтеграції навчальної, наукової і професійної діяльності студентів [1].

При підготовці фахівців використовуються також технології на основі активізації та інтенсифікації діяльності студентів – ігрові технології.

Гра – це вид діяльності в умовах ситуацій, спрямованих на відтворення і засвоєння суспільного досвіду, в якому складається, формується і удосконалюється самоуправління поведінкою.

Концептуальними основами ігрових технологій є психологічні механізми ігрової діяльності, що спираються на фундаментальні потреби особистості у самовираженні, самоутвердженні, самовизначенні, саморегуляції, самореалізації.

За цільовими орієнтаціями ігрові технології поділяються на: дидактичні, виховні, розвивальні, соціалізуючі.

За характером педагогічного процесу: навчальні, тренінгові, контролюючі, узагальнюючі, пізнавальні, виховні, розвивальні, репродуктивні, продуктивні, творчі, комунікативні, діагностичні, профорієнтаційні, психотехнічні.

За ігровою методикою: предметні, сюжетні, рольові, ділові, імітаційні, драматизації.

Ігрова діяльність виконує такі функції:

- спонукальну (викликати інтерес);
- комунікативну (засвоєння елементів культури спілкування майбутніх педагогів);
- самореалізації (кожен студент реалізує свої можливості);
- розвивальну (розвиток уваги, волі та інших психічних якостей);
- розважальну (отримують задоволення);
- діагностичну (виявлення відхилень в ЗУН, в поведінці, прогалин у знаннях);
- корекційну (внесення позитивних змін у структуру особистості майбутніх вчителів) [2].

Треба відзначити, що в сучасній вищій школі ігрова діяльність використовується:

- в якості самостійної технології для засвоєння теми, розділу, поняття;
- як елемент іншої технології;

- в якості заняття або його окремих частин (вступ, пояснення, закріплення, вправи, контролю).

У нашому досвіді широко використовуються ділові ігри для розв'язання комплексних задач засвоєння нового, закріплення матеріалів, розвитку творчих здібностей, формування загально-навчальних умінь. Ділові ігри дають можливість студентам зрозуміти навчальний матеріал з різних позицій.

У процесі підготовки фахівців застосовуються різні модифікації ділових ігор: імітаційні, операційні, рольові ігри, діловий театр, психо- і соціограма.

Імітаційні (імітуються події, конкретну діяльність студентів, викладачів, учнів, вчителів). Сценарій імітаційної гри, крім сюжету подій, містить інші структури і призначення імітованих процесів та об'єктів.

Операційні ігри допомагають відпрацьовувати конкретні специфічні операції. Наприклад, розв'язання педагогічних задач, проведення зборів тощо.

Рольові ігри сприяють відпрацюванню тактики поведінки, дій, виконання функцій та обов'язків конкретної особистості. Для проведення гри з використанням ролі розробляється модель ситуації, розподіляються ролі.

Діловий театр передбачає написання сценарію, де описується конкретна ситуація, функції та обов'язки дійових осіб, їх задачі.

Психограма і соціограма близькі до „ділового театру”, але спрямовані на формування перцептивних умінь майбутніх педагогів (уміння відчувати стан іншої людини, уміння встановити контакт).

Технологія ділової гри складається з таких етапів: етап підготовки (постановка мети, аналіз проблеми, обґрунтування задач, планування, загальний опис процедури гри, зміст ситуації та характеристика дійових осіб). Розробка гри: розробка сценарію, плану ділової гри, загальний опис гри, зміст інструктажу, підготовка матеріального забезпечення, постановка проблеми, цілей, умови, регламент, правила, розподіл ролей, формування груп, консультації. Етап проведення: входження в гру (робота з джерелами тренінг, мозковий штурм); групова робота над завданнями (виступ груп, захист результатів, дискусії, робота експертів). Етап аналізу та узагальнення: вихід з гри, аналіз, рефлексія, оцінка та самооцінка, висновки та узагальнення, рекомендації [2].

Складовою цілісного педагогічного процесу є навчальний процес, інновацізація якого має особливості, розглянуті в багатьох наукових працях сучасних дослідників. На їхню думку, шлях упровадження педагогічної інновації складний і тривалий. Спочатку формулюється філософія інновації, що потім конкретизується в основних категоріях (елементах) навчального процесу: цільовому, змістовому, процесуальному, технологічному та оцінному. Процес реалізації інновації в кожному елементі має особливості.

Цільова складова впливає на структуру й зміст навчального плану та програми як окремої дисципліни, так і всього комплексу навчальних дисциплін.

Змістова складова впливає на зміст та структуру як окремих навчальних дисциплін, так і на освіту в цілому.

Процесуальна складова впливає як на структуру навчально-пізнавальної діяльності студентів, так і на структуру професійної діяльності викладача.

Технологічна складова впливає як на структуру й зміст методичних посібників, так і на всю методичну роботу [4].

Оцінна складова впливає на систему дидактичних засобів.

Підходи до теорії впровадження інноваційних технологій у навчальний процес викладені у дослідженні В.І.Журавльова, який пропонує узагальнений варіант алгоритму впровадження:

- 1) вивчення завдань, визначених нормативними документами;
- 2) аналіз стану практики і співставлення даних із соціальними вимогами;
- 3) побудова еталону перетворення педагогічної практики;
- 4) пошук ідей, рекомендацій, які можуть бути впроваджені;
- 5) розробка комплексної програми, яка включає закономірності впровадження;
- 6) відбір засобів: дидактичних, матеріальних, інформаційних, організаторських тощо;
- 7) теоретична, методична, психологічна підготовка учасників впровадження [3].

Нами було проведено анкетування викладачів Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії щодо використання у професійній підготовці фахівців інноваційних та традиційних технологій. Більшість опитуваних (52%) ратує за інноваційні технології; інші (48%) вважають, що потрібно дотримуватися традиційних підходів з елементами інновацій. Ми ознайомилися із роботою цих викладачів зі студентами, де вигідно виділяються майбутні фахівці першої групи викладачів, про що свідчать студентські наукові конференції, магістерські та дипломні роботи, практика і т.п.

Висновки... Враховуючи все вищесказане, можна зробити висновок, що використання інноваційних технологій актуалізується у зв'язку з новою парадигмою професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів, яка створюється на основі врахування ієрархії державних, професійних та оперативних цілей, сутність яких полягає в оновленні як вищої професійно-педагогічної освіти, так і цілісного навчально-виховного процесу вищого навчального закладу шляхом вдосконалення, тобто модернізації, модифікації, раціоналізації.

В основу нової поліфункціональної парадигми покладено загальні цілі світоглядного, методологічного та ціннісного характеру, які є підґрунтям реформування вищої педагогічної освіти, а саме: фундаменталізація, гуманітаризація, гуманізація, інформатизація, інноватизація.

Інноватизація підготовки передбачає: впровадження інноваційних технологій навчання, спрямованих на удосконалення цілісного навчально-виховного процесу вищого навчального закладу; стимулювання інноваційної, пошукової, творчої професійної діяльності; створення інноваційно-творчої атмосфери взаємодії між учасниками процесу підготовки; формування інноваційних здібностей, а саме інноваційного мислення, уяви тощо.

Перспектива подальших розвідок у даному напрямі... Дана стаття не претендує на всебічний розгляд проблеми щодо використання інноваційних технологій в процесі підготовки педагогічних кадрів. Ряд аспектів потребують подальших наукових розвідок, зокрема критеріїв відбору інновацій, алгоритм їх впровадження у навчальний процес вищого навчального закладу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Вербицкий А.А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход. – М.: Высшая школа, 1991. – 207 с.
2. Вітвіцька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Метод. пос. для студентів магістратури. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
4. Педагогика профессионального образования: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Под ред. В.А.Сластенина. – М.: Изд. центр „Академия”, 2006. – 368 с.
5. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навч. посібник. – К.: Академвидав, 2006. – 352 с.
6. Чернилевский В.Д. Дидактические технологии в высшей школе. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 437 с.

Аннотація

Л.А.Машкина

Иновационные технологии в профессиональной подготовке педагогических кадров

В статье освещены теоретические основы использования инновационных технологий в вузах. На основе анализа научно-методической литературы намечены пути внедрения педагогических инноваций в учебный процесс.

Ключевые слова: *Европейская интеграция, инновационные технологии, модульное обучение, структурно-содержательная модернизация, проблемное обучение, игровая деятельность.*

Summary

L.A.Mashkina

Innovational Technologies in the Professional Preparation of Pedagogical Personnel

Theoretical basis of usage of the innovational technologies in higher educational institutions are taken up. On the basis of the analyses of the scientific-methodological literature the ways of introduction of the pedagogical innovations in the educational process are mapped out.

Key-words: *European integration, innovational technologies, modular teaching, structure-contextual modernization, problematic teaching, game activity.*

Дата надходження статті

„8” жовтня 2007 р.

УДК 371.134 + 78.07 (045)

М.А.МИХАСЬКОВА,

*кандидат педагогічних наук, доцент
(м.Хмельницький)*

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ МУЗИЧНИХ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ ЯК СКЛАДОВОЇ ЧАСТИНИ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИКИ

В статті розкриваються особливості та проблеми формування музичних знань студентів як основи компетентності в процесі фахової освіти майбутніх учителів музики.

Ключові слова: *музичні знання студентів, фахова компетентність майбутнього вчителя музики.*

Постановка проблеми в загальному вигляді... Формування фахової компетентності майбутніх учителів музики є однією з актуальних проблем, які постають перед сучасною вищою школою. Ця проблема виникла у зв'язку з методологічною переорієнтацією змісту шкільної освіти на розвиток